

Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian • Redacția și Administrația: București I, Str. Domnița Anastasia, 16 • Telefon: 3.76.05

Intoarcearea de scut

NAȚIONALISMUL

Mișcarea naționalistă din România, admirabilă prin elanul ei tot mai puternic, e încă foarte sărmană în idei și în soluții. Problemele vieții sociale și economice nici n'o preocupă de fapt. Se poate zice fără greș că mișcarea naționalistă din România nu e încă decât un protest viguros și organizat împotriva tălăhăriei politicianilor și, mai ales, împotriva invaziei evrești. Un protest vag și fără consistență concretă, dar un protest.

E multă dacă-i raportăm la proverbialul temelism și la proverbiala lașitate a românului.

E totuși puțin dacă-i raportăm la necesitățile sociale și economice impuse de vremea haină în care trăim.

Astăzi nu se mai poate concepe o mișcare naționalistă fără o concepție integrală a vieții românești în stat, fără un program limpede de revendicări culturale, economice și sociale. Elanul colectiv, înfășurat ca federa în jurul cutărei sau cutărei persoane, proclamată providențială din nevoia sufletească de a crede în ceva, nu e suficient. El poate fi chiar o nenorocire dacă persoanele adorate nu corespund dimensiunilor providențiale pe care le imaginează elanul acesta colectiv. Persoanele sunt astăzi, iar mâine pot să nu mai fie. „Viața omului ca iarba câmpului”. Cu atât e, prin urmare, mai necesar programul și soluțiile, care să concretizeze mișcarea și să-i călăuzească elanul.

Iată, pentru azi, problema muncitorilor!

Ea e, fără îndoială, una dintre cele mai însemnate.

E foarte adevărat că, din punct de vedere electoral, ea nu înfățișează cine știe ce atracție. România, nefiind încă o țară industrială, „proletariatul” ei nu se ridică numeric nici la jumătate de milion. Dar o mișcare naționalistă adevărată se conduce oare demagogic, după criteriul electoral? Poate că da, de vreme ce problema muncitorească n'o atrage încă.

Muncitorii români trebuie să ne intereseze în rândul întău fiindcă sunt oameni, oameni cari trăiesc foarte greu; în al doilea rând fiindcă sunt prada marxismului; în al treilea rând fiindcă această muncitorime organizată în cadrele naționalismului se poate desvolta mâine în marea armată constructivă care să coboare din vis pe pământul României ideală a naționalistilor. Fără țesla și fără clocanul lor nu putem vorbi de o țară civilizată, în sensul modern al cuvântului.

Dar problema muncitorilor nu e o problemă închisă în sine; ea se leagă de o sumă de alte probleme, pe care naționalismul trebuie să le stăpânească pentru a-i da o soluție reală.

Nu mai într-o concepție nouă despre stat, într-o concepție nouă despre societatea națională, într-o concepție nouă despre funcția banului și despre economia națională se poate încadra soluția reală a vieții muncitorești. Eu nu văd

incă aceste lucruri la naționalistii. Garda de Fier, cu tineretea ei, e capabilă de elanuri ridicate până la nebunia sacră; național-cresătina, ca elan, sunt un simulacru gălăgios al Gărzii de Fier, iar ca doctrină sunt liberali mai sadea decât era răposatul Vintilă Brătianu. Cuzismul, prin toată ființa lui doctrinală, nu e decât un naționalism angajat să salveze regimul capitalului burghez al liberalismului, iar d. Octavian Goga nu vede, desigur, problema muncitorească dincolo de interesele societății „Mica” pentru exploatarea aurului.

În asemenea condiții, naționalismul nu se poate apropia de muncitori, sau, dacă se apropie, o face pentru a-i minți. Regimul capitalismului burghez e incapabil să dea o soluție reală vieții muncitorești. Român, evreu sau străin, capitalistul nu vede în muncitor decât „materialul uman”, adică ceva ca materialul lemnos, mineral, și așa mai departe. În regimul burghez, muncitorul e un paria social, vrednic de utilizat și de disprețuit. În toate marile averi acumulate e viața și truda stoarsă din muncitorime. Dacă socialismul și comunismul au câștigat sufletul proletar vina e a regimului burghez care n'a avut inimă pentru suferința „materialului uman”.

Revoltată de acest tratament, muncitorimea a căzut pradă aventurierilor fără țară, iar astăzi e înrolată în Internaționalele marxiste, armată dușmană statelor naționale, în slujba revoluționară a orveșului fără patrie.

Noul naționalism, pentru care statul e organizarea dinamică a întregii națiuni, nu poate lăsa mai departe această situație. Muncitorii sânt trup din trupul neamului și suflet din sufletul lui. Un stat naționalist, care i-ar avea dușmani, n'ar fi decât un trup cu brațele amputate.

Astfel reintegrarea muncitorimii în marea comunitate națională e o problemă peste care naționalismul nu poate trece.

Ce însemnează însă această reintegrare?

INSEMNEAZĂ PUR ȘI SIMPLU ADMITEREA JUSTELOR REVENDICĂRI MUNCITOREȘTI ÎN CADRUL POLITICEI SOCIALE ȘI ECONOMICE A NAȚIONALISMULUI.

Aceste revendicări juste nu se pot satisface însă în niciun caz în concepția capitalistă burgheză. Din următoarele motive: întâiu, fiindcă regimul capitalismului burghez a căzut, cade și va cădea pretutindeni în lume; al doilea, admitând prin absurd că bătrânii naționalisti români l-ar putea salva în țara noastră, această salvare n'ar fi posibilă decât în paguba muncitorilor. Vechiul naționalism, sau naționalismul stil veacului al XIX-lea, cum zicem noi la „Sfarmă-Piatră”, e astăzi tot așa de — perimat și de anaeronic ca și capitalismul burghez, în umbra căruia s'a născut. Rezolvirea problemei muncitorești e pentru el o imposibilitate.

Astfel, primirea justelor revendicări ale muncitorilor în cadrul marelui comunități a vieții naționale n'o poate face decât noul naționalism, adică naționalismul care a depășit concepția de stat totalitar prin concepția de stat totalitar, care a depășit concepția sociologică a claselor în războiu permanent prin concepția categoriilor de muncă egal îndreptățite la viață; oare a depășit concepția capitalismului individualist prin concepția banului ca funcțiune social-națională.

Acceptarea justelor revendicări muncitorești se impune, în afară de motivul național, din alte două motive reale. În politică, naționalismul reprezintă concepția creștină; dar o politică în sens creștin nu e posibilă decât în favoarea celor mulți, a săracilor, a umiliților, a ofensaților. Omul e înainte de toate sufletul creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Iar cine vine în politică în numele lui Dumnezeu e obligat să vadă în sufletul fiecărui om, indiferent de starea lui socială, reflexul măreției lui Dumnezeu. În zdrăncele multăminti chipul lui Dumnezeu e adesea mai real decât în fastul bogățiilor. Creștinismul, deci, obligă pe orice naționalist să se angajeze în slujba celor mulți, săraci și nevoiași. E un motiv impus de demnitatea persoanei omenești.

Al doilea motiv e, dacă voiți, unul de constrângere. Socialismul și comunismul, profitând de disprețul de clasă al patronilor burghezi față de muncitori, au creat în muncitor o conștiință foarte puternică a revendicărilor. Ori cine vrea să facă azi politică muncitorească e constrâns să țină seamă de această conștiință, ca de o realitate ce nu se mai poate ocoli.

Perspectiva satisfăcției, deschisă muncitorimii de propaganda marxistă e însă utopică și catastrofală.

E catastrofală fiindcă la „raul proletar” nu se poate ajunge decât pe calea masacrului revoluționar, a dărâmării statului și a distrugerii „claselor sociale protivnice”. Adică: să uidești pe toată lumea pentru că voi, muncitorii, să puteți fi fericiți!

Și e utopică fiindcă, peste masacrul revoluționar, nu se ajunge în nici un caz la raul proletar, ci la infernul bolșevic.

Elementul catastrofal și utopic totdeodată al poliției marxiste stă în ideea proletarizării întregii omeniri. Tu, muncitorule, nu pozezi niciun fel de proprietate individuală; ca să fii fericit e necesar ca nimeni în lume să nu posedă proprietate individuală! Chemarea criminală a lui Karl Marx: „Proletari din toată lumea, uniți-vă!” n'are alt scop decât deposedarea întregii omeniri de proprietatea individuală și proletarizarea ei la fel cu muncitorimea. Această idee este, în realitate, țaria dar și slăbiciunea marxismului. Țaria, fiindcă apelul lui mergea direct la invidia și la ura elocitoare din sufletul muncitorimii prigonite; slăbiciu-

ne, fiindcă ne izbește de formidabilul instinct de proprietate individuală, care e o forță a naturii omenești. Marxismul e o idee contrară naturii și tot ce e contrar naturii e menit înfrângerii.

În consecință, perspectiva de realizare a revendicărilor trebuie să fie cu totul alta. Instinctul de proprietate individuală e înăscut naturii omenești și e consfințit de doctrina creștină. Oricare ar fi motivele secundare ale războiului social pentru o mai dreaptă repartizare a bunurilor pământului între oameni, lupta nu va avea sorți de izbândă decât proclamând principiul proprietății individuale. Genialul nostru dascăl Nicolae Paulescu e singurul care a văzut just acest adevăr, combatând deopotriva atât patima de proprietate a regimului capitalist cât și utopia comunistă care neagă instinctul normal și firesc de posesiune.

O politică naționalistă deci în slujba muncitorii trebuie să se întemeieze pe universalitatea instinctului de proprietate individuală.

Dacă marxismul zice: TU, PROLETARULE, CARE NU POZEZI NICIM, NU VEI AJUNGE LA FERICIRE DECAT ATUNCI CAND NIMENI ÎN LUME NU VA AVEA PROPRIETATE INDIVIDUALĂ.

Naționalismul trebuie să afirme: REGIMUL NORMAL AL VIETII E CA TOATA LUMEA SA AIBA PROPRIETATE INDIVIDUALA; TU, PROLETARULE, NU AI; TREBUIE SA LUPTI, PRIN URMARE, CA SA INTRI ÎN RANDUL LUMII, DEVENIND ȘI TU PROPRIETAR INDIVIDUAL !

Iată singurul principiu mare și sănătos în virtutea căruia proletariatul muncitoresc se poate reintegra în comunitatea vieții naționale!

Acesta e un lucru de mii și milioane de ori mai realizabil decât utopia comunistă. E oare în România mai ușor și mai cuminte să deposedăm 18 milioane de proprietari individuali sau să facem din 500.000 de muncitori oameni în rândul lumii?

Țara asta, înzestrată de Dumnezeu ca niciuna alta cu bogății naturale, e capabilă să hrănească 50 de milioane de români. Nu e ea oare capabilă să facă o mână de muncitori să se simtă la ei acasă, legați de pământul și de idealurile neamului românesc mai organic și mai solid decât de utopiile criminale ale iudaismului marxist?

Ba da!

E o chestiune de curaj și e o chestiune de organizare în cadrul unei noi concepții sociale și economice.

Naționalismul vechiu, anexat și subvenționat de câțiva burghezi capitaliști, mai mult sau mai puțin români, n'o poate face. Dar ar fi o tragedie ca elanul noului naționalism să sucombe și el în punghă celor câțiva burghezi cari îl dau țarcoală.

Nichifor Crainic

Regele unifică tineretul

Cred că de nicăeri nu se vede mai bine trista panoramă a României de azi, ca din înălțimea Tronului regal. Ca de aci, de nicăeri nu se poate privi mai drept în craterul rănilor din trupul țării. Și nimeni mai clar decât Regele nu poate să prindă cadența inimilor și sensul istoriei.

De aceea în concepția noastră Tronul este un post permanent de observație asupra destinului românesc; iar Regele, suprem regulator al acestui destin. Pentru noi, Tron și Rege nu sunt simple simboluri neutre, simple substantive decorative cum le vrea democrația. Ci funcțiuni dinamice în vârful Statului, imense motoare care ne vehiculează și ne orientează în istorie. Cel puțin în țara aceasta și în vremurile de acum și cu personalul politic pe care îl avem, regimul monarhic nici nu poate fi conceput altfel.

Formula Regelui care domnește dar nu guvernează, va fi fost bună pe undeva, dar nu în România, fiindcă „ca presupune — cum scria Nichifor Crainic în aceste pagini — o epocă ideală de cristalizare politică și socială, când ar domni un acord unanim asupra tuturor așezămintelor de familie ale vieții unui neam. Când nici o problemă și nici o primejdie n'ar exista în ce le privește”.

Suntem noi într-o astfel de epocă ideală? Absolut, nu! Epoca noastră e una de dezechilibru, de jafuri ale politicianilor, de corupție în administrație, este epoca imoralității care ne roade până în măduvă, și a anarhiei care ne invită de pretutindeni la vals.

În această penibilă stare de lucruri pe care nu e om cu mintea întreagă ca să o aprobe, Regele nu poate, nu trebuie să stea neutru, să domnească, pentruca politicianii să guverneze! El e obligat să exercite activ puterea regală, să protejuească țara, să-i asigure continuitatea istorică, să sancționeze crimele de les-națiune, să veghe-

ze peste viitorul național. El trebuie să dea directive și soluțiuni de redresare direct, fără mijlocirea „tălmacilor politici”. El trebuie să fie supremă voință creatoare. Nu simplu arbitru pendulând între partide și politicienii lor, dar conducător nesubstituibil al națiunii și, ca să amintim vorbele lui Barrès dintr-o scrisoare adresată lui Charles Maurras în acea grandioasă „Enquête sur la Monarchie”: „une raison qui comande dans l'État”.

Monarhie dinamică, factor activ, creator de istorie, iată concepția noastră despre Regalitate. Concepția noastră și a poporului românesc, deopotrivă, în tradițiile lui și în basm.

Regele Carol a înțeles această grea misiune de suveran modern din primul minut al urcării Sale pe Tron. Conștient de forța și de capacitatea Sa, dar mai ales conștient de neputința bărbaților noștri politici, El a cerut în Proclamația dela 8 Iunie 1930 și de atunci încoace mereu de câteva ori pe an, a cerut tuturor unire.

„Uniți-vă să mă ajutați. Uniți-vă să ajutăm țara”. Dar până astăzi toate aceste apeluri regale au rămas fără niciun ecou în sufletele uscate ale politicianilor. Fără înțelegere pentru cerințele și pentru stilul timpului și ireverențioși față de Capul Statului, ei au rămas surzi la invitațiile repetate de a lăsa desbinările și a se înfrăți. Cu auzul diformat în club, la gaura cheii, ei din tonul autoritar al Regelui, din acest categoric „lăsați desbinările” au înțeles de acolo, de foarte jos unde stau de obicei, că li se poruncește: „lăsați spinările”... și au făcut pe loc pod din șale: — Gata, aștia suntem, Sire!

Iată de ce, pe deasupra acestor „bărbați” Regele S'a văzut nevoit să ia singur ofensiva culturalizării, să se îngrijească personal de înarmarea țării, să dea ordine gospodărești să constituie ech-

pe regale pentru salvarea satului și a țărânului român.

Iată de ce, fără nădejdea că această generație a spinărilor încovoiate se mai poate redresa, Regele își îndreaptă acum privirile spre tineret. Tineretul este grija lui cea mai fierbinte din ceasul acesta. Isvor de energie vulcanică, de entuziasm, de credință pură, tineretul cu infinitele lui valențe de iubire și cu imense puteri de sacrificiu, a rămas singura speranță a Suveranului. Tineretea vehementă, această „jeunesse triomphale” cum o cântă o frază barresiană, este unica bucurie a Regelui. În ea vede El realizându-se România-Nouă, totalitară și puternică. Prin ea își vede țara de mâine splendidă și rotundă. De aceea toată această augustă grijă pe care o vedem închinată generației noi. Grijă de a o educa, de a o disciplina, de a o întări și de a o smulge influențelor nefaste ale politicianilor de azi.

Tineretul nostru, confiscat până eri total de cluburile politice, pervertit în lupte electorale, este chemat acum de Rege la rosturile lui de viață și pregătit să-și ia în primire liber și în onoare destinul său propriu.

Tineret, nu al partidelor și nu al șefilor, ci al țării! Asta este lozinca regală. Și Majestatea Sa speră să facă astfel, ca românii tineri, ceace cu bătrânii n'a izbutit: o țară unitară.

În sensul acesta trebuie interpretat Înaltul Ordin de zi pe care Suveranul L-a dat puternicilor organizații oficiale de tineret la 24 Ianuarie, hotărînd contopirea lor într-o singură unitate: Straja Țării. Adică unitate de organizare, unitate de gândire, unitate

de acțiune, unitate de comandament.

Unificarea tineretului de azi, înseamnă unificarea României de mâine.

Iată dar, cum Regele, ca putere activă, asigură viitorul național. Iată Monarhia în funcțiunea ei istorică, asigurând unitatea națiunii. Acesta este la noi privilegiul numai al Regalității. Partidele noastre, fie democratice, fie naționaliste nu pot face lucrul acesta. Ele, dimpotrivă, cu mentalitatea sectară ce le caracterizează, desbină țara de azi și pe cea de mâine. Tineretul confiscat pe seama lor va fi mâine, după modelul dela club, tot așa de pestriț și de nevolnic ca și bătrânii politicienii de astăzi. Acest tineret va fi nihilist sau salonard sau sterp după educația pe care o primește acum. Și din el pot ieși bandele de tâlhari, anarhiști, francmasonii, membrii consiliilor de administrație, trădătorii, dar în nici un caz unificatorii României viitoare.

Superioritatea concepției regale asupra mentalității partidelor este prin urmare indiscutabilă.

Regele cheamă tineretul la misiunea lui eroică pe care o putem rezuma în două cuvinte: reconstruirea țării.

Partidele egoiste și gherontocrația în raport cu tineretul?

Înlocușiți Franța cu România, și toată mentalitatea lor dezastuoasă o găsiți ilustrată în fraza aceasta descurajantă și lașă pe care Renan o adresează într-un proces tânărului național Paul Déroulède:

„Jeune homme, jeune homme, la France meurt; ne troublez pas son agonie...”

Al. Gregorian

Sete valahă

prietenului Al. Gregorian

Setea valahă din vechi peceti dărâmă cu pluguri cetăți, e timp de slavă 'n Europa bătrână, România stă cu brisov istorie în mână.

În sete adulmecă țările destin, se amestecă sângele cu vin, pieptarul Ardealului cu spirit dae apleacă frunți spre-un semn în vece.

Turnași pe flăcări prietenii mei Cuminecătura valahă din grindei țărănești, ce-ajută crucei tălate 'n păine despiciări de gând, României de mânu.

Ion Th. Ilea

Epistolă

Frăție,

Cupa noastră e grea de răsmerițe și profetii piezișe le-am pironit de mult;

Nădejde din suflet și-au pișmat în trolei și tânguind — silastre — ai trea mătă 'n tumult.

Văd legumi albastre... merg ferecate (în zăle

Să 'ntemeieze vreme curată de auz; Descalecă 'n oiaturi, pe zăre de furtale,

Pureed către orașe în chiot de pandur

Cum aue departe — a timp manios (elanii.

Trosnesc lung sub călece țărâmurii (vechi de vreascuri;

De sub sioduni — Istoriu caminecă (meșanii

Și primăvară sacră, se pargus în (teascuri.

Deci am ajuns pe lume să despiciam (veleatari.

Din bulgări și-oseminte am elitorii (desăin

Ce, umbră legendară, va dălnai pe (leabari.

De-acuma Sfarmă Piatră trăim vece (moș din plus.

Petre N. C. Paulescu

ȘI MUNCITORIMEA

Interpretarea lui Eminescu

Imi fac prilejul, aici, de a-mi mărturisii și împănată todată bucuria și admirația ce mi-au stărnit ultimele două studii ale profesorului meu, D. Caracostea publicate în ultimul timp în Gândirea.

Prima articol, de natură să îl maseze — nu numai să surprindă — pe toți cei care nu prefăcu în d. profesor Caracostea pe cel mai stimțitor, mai adanc și mai bine informat critic literar.

Să trecem însă, la al doilea articol: Eminescu și fragmentarismul. Un articol care, scris magistral, energetic și cu adâncime, întrece pe orice din articolele critice cu răsunet odiștoară, ale maestrului T. Maiorescu. Ba, câtă distanță! După noi, acest articol e merit să deschidă o luptă și să facă școală, — căci e plin de lumini, și a deschisă de drumuri. Deschide lupta în plan doctrinar împotriva unor critici care cultiva peșteră tuturor nefericitorilor poezii de azi împotriva cărora a pornit și d. N. Iorga — și va face școală pentru că pune în evidență, bazele unei orientări doctrinare în critica literară — așa cum a făcut un Kogălniceanu și după el Titu Maiorescu, în vremea lor.

Domnul profesor Caracostea se ocupă de volumele d-lui Călinescu, în care acest critic ce pare atât de inteligent și talentat, cercetează opera lui Eminescu, D. Călinescu ar fi în adevăr cel mai talentat și cel mai inteligent critic literar, dacă n'ar fi victima unor erori critice și dacă priza d-sale, în genere, n'ar trada o concepție atât de anarhică a scriuturii. Ceva morbid — o hiper-sensibilitate — pălmasă și anarhic — cu toate că e plin unei de lumini și de frumuseți — lată ce degajă scriul d-sale...

Domnul profesor Caracostea constată că lucrarea d-lui Călinescu „Opera lui M. Eminescu” este expresia unui curent critic nou, pe care îl numește futurist — curent pe care, firește, îl condamnă. Domnișoara arată originea acestui curent, în ce constă el și raporturile lui cu estetica lui Croce. Principiul dominant al futurismului ar sta — în cazul criticii — în judecata care nu acordă nicio valoare tehnice în artă, observându-se — odată cu Croce — că stilul nu are nicio aderență organică la conținut și că adevărul nu poate avea nicio raport cu poezia. De aceea, după futuristi, conținutul perfect al poeziei stă în „a cristaliza cât mai aproape de momentul genetic ideea”. Orice revenire, orice repetare tehnică e fatală! De aci, criticul futurist, a-mator de esențe pe care le dă numai versul în care „poezia se află în stare genuină pură, de unde și impresiunea aceea de crud, de vegetație paradisiacă, înaltă, pe care n'o mai dau compunerile rezădate, prea lăcutie, prea pline de marmuri” — va proceda cu orice operă poetică în consecință: va judeca-o fragmentând-o. Futurismul nu se admite, astfel, niciodată un raport de totalitate între vers, strofă și poezie de o parte, și opera întreagă a poetului, de alta, și nici un raport organic între expresie și idee. Futurismul rămâne să contemple versul sau imaginea în sine și nu va cădea din poezie decât „idei poetice”. Pentru o critică literară se limitează în sine și în istorie, care nu este niciodată raportul și perspectiva de totalitate, ci numai „esențele de sine stătătoare — adică ideile care și pot găsi imaginea ce le reprezintă în literatura poetică. Poesia însă, mai cu seamă, este totală și

na fragmentară” — lată refrenul critic al d-lui Călinescu...

Pornind cu aceste vederi, criticul „Adevărul literar” nu mai scoate din opera întreagă a lui Eminescu decât... ruine! Pentru a sa Eminescu nu „e la înălțime” — cum se spune — decât atunci când e fragmentar; adică spontan, nerafinat prin tehnica verbală. Esența poeziei eminesciene stă în toate aceste fragmente inedite uitate de poet și neglijate de critici — cum ar fi „Văduvoara Tinerică” — despre care d. Călinescu exclamă: „ingenuitatea, mireasma verbală, metafora proaspătă nu le-a avut niciodată poetul mai tari decât aici!”. Firește — constată d. profesor Caracostea — pentru că mireasma vine dela un Eminescu „așa de slobod la concepția critică, care girează sec și pornografie”; „mireasma verbală” — cum îl zice d. Călinescu!...

Când Eminescu „încă dela 1869 se opuse să mediteze mult cerința de a face din expresie „un vas nobil pentru un cuprins ideal”; „când încă de pe atunci își da seama că poezie însemnă în primul rând „a trans-forma corpul sunetului într-un adevărat înepț și sufletului”, — după cum arată, citând cuvintele lui Eminescu, d. profesor Caracostea; când „cu fiecare operă poetul își creează tehnica și forma unică valabilă acelei opere”, iar „fără adâncirea acestui unicum care se cere trăit conform lui, de câte ori vei să vorbești de el, pătrunderea acestei totalități care este poezia, rămâne iluzorie — cum observă d. Caracostea;

„D. Călinescu afirmă că ruinele lui E. sânt „pu totul mecanic”; că „metrica eminesciană nu este așa de deosebită încât prin ea să înțelegem ceva” și în sfârșit, conchide:

„Dacă acum ne punem întrebarea: ce utilitate are astfel de cercetare a tehnicii poetului, se cade să răspundem cu toată sinceritatea (!): aproape niciuna!”

De aceea acolo unde — în versul lui Eminescu — se constată „fericita îmbinare dintre muzicalitate și plastică” d. Călinescu, disprețuind elementul muzical (pe care-l prețuiește atât un Valery în Franța), coboară totul la metronoma mecanică. „Tropice sânt — observă d. profesor Caracostea — precauțiile programatice care preced analiza Scriorilor I: „Nu rămâne criticului — spune d. Călinescu — decât să analizeze pe această scară de valori, compunerile (?) în relațiile lor întreolte, și cu urechile astupate cu oeară ca ale tovarășilor lui Ulise, spre a nu auzi glasul strelor, adică al versurilor în respectul cărora ne-am născut”. Conținutul dintre poezia spiritualității unitare, cu care s'a identificat Eminescu, și deci fără care nu poezie și înțeles, și poezia futuristă relese clar din această formulare!”

Iar în altă parte, d. Călinescu face această tipică și absurdă afirmație: „Adevărul este că generațiile următoare au admirat în Eminescu „armonia versului”, „muzicalitatea”, „farmecul inexplicabil”, adică tot ce nu constituie esența poeziei (!), ignorând cu totul pe Eminescu creator de idei poetice” (!). Și d. prof. Caracostea observă: „Dintre urmasii singurii firești care a înțeles un element poetic și Scriorilor, violenta și demăsurată verbală, este d. T. Ar-

gezi... Pe când însă la Argezi tropici sânt aspri și plini de sevă, la Eminescu adesea sânt „săraci și convenționali”, iar insectiva „nu e de idei și de imagini, ca să se poată traduce ci de jargon”. Se opune astfel categoric formei și gustului eminescian, gustul nostru”, care preferă imaginea col-puroasă „imagini” înseși, expresie luată și ea din arsenalul gustului futurist!... „Astfel, opera lui Eminescu nu se mai cere lămurită conform idealului ei de arză, ci e raportată la această formă trecătoare a „gustului nostru”. Nicăieri nu veți întâlni o creațiune privită unitar în rotunjimea ei — spune d. profesor Caracostea mai departe — căci opere de felul acesta sânt „mașinării poetice”. Dela Eminescu la noi este cam a-ocești distanță ca dela el la Bolșevici-nenau!”

Prin prisma acestor erori în „volumul de analize menit să triereze opera (lui Eminescu) pentru „păgînile istoriei literare” și care „este de fapt un scam de judecată după codul futurist” lată ce se alege de opera lui Eminescu:

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

„Epigonii!” „Abia când Eminescu protejează discuția pe vederea în-țregului cosm, dăm de singurele două strofe care rămân de piatră deasupra restului”. Venere și Madonă? E pitină de „elemente poetice seci”. Cele două strofe finale „sunt singurele întrucâtva vrednice de poet, deși sunt năpădite de vorbe inutile” (?). Merita est? „Poemul ne apare ca o neoropolă de vechi atitudini romantice”. Inger și Demon? Finalul „aruncă fără discuție această poezie în praful dăburilor sterpe ale poetului, unde vom legoni și Inger de pază”. Căci „ce poate fi într-adevăr, mai prăpăstios romantic, mai sec, mai plin de reci antiteză decât Inger și Demon? „Firește, de vreme ce dă expresie nu amorului fericit ci concepției de mân-

NICHIFOR CRAINIC CTITOR DE ȚARA

Societății românești post-belice, îi trebuia un conținut spiritual; Bisericii noastre îi lipsea sprâjnil întreg al unei intelectualități, care trebuia să ne învețe că această ortodoxie a noastră nu este numai un criteriu spiritual, ci și un criteriu de naționalitate, un criteriu al organizării noastre de stat. Ne lipsea așa hotărîtoare care avea să definească o ordine românească și să traseze o direcție unică pe care să pornească cea dintâi generație a României cu fruntările rotunjite.

Tuturor acestor necesități stricte a răspuns Nichifor Crainic gazetarul, doctorul și poetul, căruia țânele „Doctrinile Pământului” nostru i s'au deschis...

Răspindindu-și sufletul în fiecare zi, a căutat să culegă eternul din cotidian și să deslăsească din frământarea fiecărei clipe rostul permanent al gândurilor noastre. Activitatea de două decenii pe tărâmul zărilor, începută prin 1915 în coloanele „Neamului Românesc” și continuată în „Dacia” lui Al. Vlahuță, „Cuvântul” și în sfârșit în acel oficios al convingerilor de granit — în „Calendarul”, sugrumat de ticăloșia și înconștiența regimului democrat, stă mărunție vie alături de toate esurile sale din „Isus în țara mea” și „Puncte cardinale în haos”, ca poetul țarinei, dădător, soareului — pământului și cerului — crescut în trîul ciocărilor și'n unduirea lanurilor de grâu, s'a manifestat unitar în toate domeniile creațiilor sale, având mereu în față viziunea unei Românie autentice, autohtone, crescută din adăncurile pământului strămoșesc și rezemată cu fruntea de cer...

Numărările tentative de desfigurare a patrimoniului nostru spiritual conturat în formele ortodoxiei tradiționale și-a specificul autohton, „Gândirea” le-a răspuns cu vârf și înțesat. În loc să reducă memoria românului la o simplă admărire mecanică a producțiilor din Apus, ea a preconizat integrarea artistului în bogata viață anonimă a colectivității etnice, unde zac mereu treze izvoarele spiritului creator. Moștenind „Semănătorul”, a adăncit ideologia lui, adăugând ideile istorice și folclorice, încă două mari puteri sudate într-un tot organic: ideea națională și ideea creștină („Autohtonismul universalismului creștin prin ortodoxia noastră etnică și idealizând naționalismul prin îndreptarea lui în valorile permanente ale universalismului creștin” I. Gh. Savin).

dar rolul lui Nichifor Crainic nu s'ar redus numai la atât. Lumina pe care le-a aprins ei vor dăinui nu numai în literatură, ci vor rămâne fărâșuri călăuzitoare pentru viitorii conducători ai statului românesc, în bezna vechii politici de la noi.

Dând o nouă coloratură, adecvată vremurilor de azi, vechilor doctrine naționaliste românești, Nichifor Crainic a schimbat complet făgașul acestor doctrine, ridicând spiritualitatea creștină a neamului nostru la înălțimi neconștute până în prezent.

Demascând curentele cari falsifică viața noastră națională, a doborât la pământ marxismul, democrația, masoneria, darwinismul și pozitivismul — toate ideologii cari se opun principiului viu și ordonat al divinității. În special, regimul democrat, cu care naționalistii bătrâni trăseseră în concubinaj, a fost combătut cu o competență cunoscută numai unuia Aurel C. Popovici.

Afirmând în opoziție cu demoliberalismul și marxismul concepția spirituală, negația urei de clasă și-a

după „Apărarea Națională” din 17 Martie 1935: „Nația românească a cunoscut pe d. profesor Nichifor Crainic, ca reprezentant eminent al științei, ca poet și publicist neîntrecut. Astăzi, cu toți admirații pe d. profesor Nichifor Crainic ca om politic, cu calitatea cea mai rară a omului de stat, care știe să intervină atunci când intervenția lui se impune pentru binele obștesc”. Iar d. Gh. A. Cuza, tot în acea memorabilă sedință și-a încheiat astfel discursul: „Fie-mi îngădui ca în fața țării și a organizațiilor noastre, să pecelesc într-o îmbrățișare începătoare armonice noastre conțurări de mâine, ca o mărturie că ea nu fi și de todeauna”. („Ap. Nat.” 17 III, 1935).

Ce-a urmat după înscrierea d-lui Nichifor Crainic?

Mărirea cadrelor Ligii, o susedenie de conferințe ținute de Ilustrul vice-președinte pentru documentarea și îndocinarea lumii quasi-naționaliste, și aderențele unor personalități preeminente, ca Pompiliu Nicolaie, Constat. Tomescu, etc...

dar cu toate acestea, Liga încă nu putea fi considerată ca un organism capabil să-și asume răspunderea guvernării. Necesitatea mării cadrelor ei era evidentă, iar posibilitățile de realizare imediate, puține.

O fuziune cu Garda? Simplă utopie. Cu partidul Național-Arșar al d-lui Octavian Goga? O imposibilitate. Intrucât cu ocazia discuției la adresa de răspuns la mesaj, d. A. C. Cuza în aplauzele majorității parlamentare l-a atacat vehement pe luptătorul din Rășinari, pe așchia consilier de administrație în care figura alături de câțiva evrei.

Și cu toate acestea, datorită tacticii d-lui Nichifor Crainic, fuziunea s'a realizat, fiind pscutată prin jurământul din Mitropolia dela Iași și prin semnarea actului constituțional în același zi de 14 Iulie 1935.

În cadrul delegațiilor din toată țara, d. A. C. Cuza a încheiat cetirea actului de constituire a Partidului Național-Creștin, la banchetul dela Bragadiru, însăncănându-l pe d. Nichifor Crainic cu comanda lăncierilor.

Partidul rezultat din fuziunea celor două fracțiuni politice, a organizat mai multe adunări populare: la Chisinau (25 August 1935), Cernăuți, Sibiu, etc., dovedind că punctul de greutate al politicii noastre interne trece în mâinile dd. A. C. Cuza și Oct. Goga.

În intervalul cuprins între 25 August și 20 Oct., conflictul între dd. Nichifor Crainic și George A. Cuza, labucenise. Pricina? Comanda lăncierilor și unse divergențe în politica externă. D. George Cuza, având sprâjnil părintelui său, a dorit cu orice preț pe lângă demnitatea de secretar general al partidului, să fie și comandant al lăncierilor. Pentru așungerea acestui scop, a utilizat două elemente: pe un fost comandant al „C. A.” și pe Alex. Hodoș, directorul săptămânalului „Luna dreaptă” care nu mai apare pentru serviciile aduse partidului.

Atacul mai ales de d. Al. Hodoș chier în oficalul căpătânaș al partidului, d. Nichifor Crainic, a îndrăzit îndelung această penibilă situație, ne-reacionând nici într-un fel.

Comanda lăncierilor a fost trecută în sarcina secretarilor generali: dd. Stan Ghițescu și George A. Cuza, iar coloanele „Apărării Naționale” și „Țării Noastre” rezervate exclusiv pentru prozele și discursurile „profesoriului de drept roman dela Iași”.

În ziua de 10 Iulie 1935, d. Nichifor Crainic îl scrie o epistolă d-lui A. C. Cuza, recapitulând toate loviturile primite. Președintele Suprem a crezut de cuviință să nu răspundă, ci să-l atace public, cu ocazia sărbătoririi unui an dela ziuzone. (14 Iulie 1935).

D. Octavian Goga, întorcându-se din Germania, este silit să părăndească d-lui Nichifor Crainic din partid, pe care a anunțat-o imediat partizanilor săi înțimi. A urmat articolul de dureroase mărturisiri din „Sfarmă Piatră”. „Eliminarea mea” și orientarea spre o formație nouă a întregului grup de colaboratori și devotați ai d-lui Nichifor Crainic.

Din expunerea aceasta, așa incompletă cum este, oricine poate trage următoarele concluzii: 1) Nichifor Crainic n'a fost călăuzit decât de ideea realizării unui organism naționalist puternic, capabil să mântuiască țara.

2) Nichifor Crainic a fost răsplătit pentru toate străduințele sale cu implicarea în diferite procese, fiind ostentat de către organizațiile pe care el însuși le-a creat. Aceste două concluziuni rezumă un trecut studiat, și indică un drum nou pe care naționalistii sinceri și în special țineretul, au datorită să pornească.

Căci trebuie să se știe, că Nichifor Crainic va birui!

Păstrând încăpățănarea țărănească mostenită dela tatăl său tubit, își va salva neamul cu un mănușchiu de intelectuali și de țineri, pe cari nu-i leagă nimic de ceea ce numeste a-vuție, carieră și alte lucruri de asemenea natură, ce formează apauajul unor gazetari - parlamentari, întral căror naționalism refuză să creadem.

Trecutul lui Nichifor Crainic stă mărturie tuturor că s'a ridicat din clasa celor nevoiași și muncitori, a jutat numai de propriile sale puteri și de munca sa încordată. Sărăc și cinșit — cum puținii naționalisti sânt — a suferit pentru convingerile sale toate ticăloșiile guvernelor democrate, trecând prin puscării și pe lângă moarte. Iubit de unii cu înversunare, atacat de alții pe cari l-a crescut și l-a iubit, pornește astăzi ca un erivat pentru a întrona pe ruinele unor concepții în putrefacție, prerogativele ideii naționale și ale ideii creștine.

Noua mișcare a lui Nichifor Crainic va fi formată din oameni de altă disciplină și bine pregătiți pentru mare reconstrucție a României.

Nichifor Crainic și-a luat sborul. Sborul său vulturos...

Puterile vultive oricât s'ar strădui să-l întănească toana lui curată — nu vor reuși.

Așa dar celitorii dragi ai lui Sfarmă-Piatră și ai „Calendarului” de altă dată, urmași ai acestor țineri de redescoperire și de integrare a tuturor activităților românești în valorile ideii morale, fără de care orice acțiune capătă caracterul unor glorioze verșoare...

Urmași-l pe Nichifor Crainic, căltorul de țară nouă...

Sfarmă-piatră

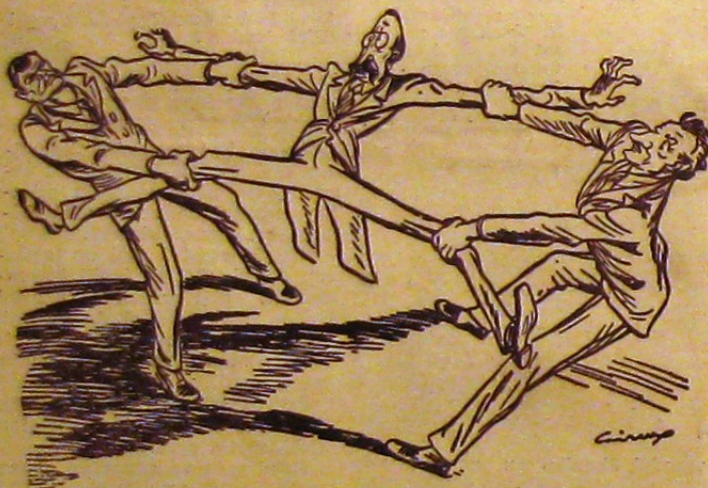

LARGO CABALLERO (poștaşului): Trebuie ca să-ți repet în fiecare zi că scrisorile adresate guvernului din Valencia trebuie trimise mai întâiu la Moscova?!
(Bertholdo)

— Este adevărat că nu sunt voluntari ruși în Spania?
— Voluntari, nu. Trimși forțat, da.

(Travaso delle Idee)

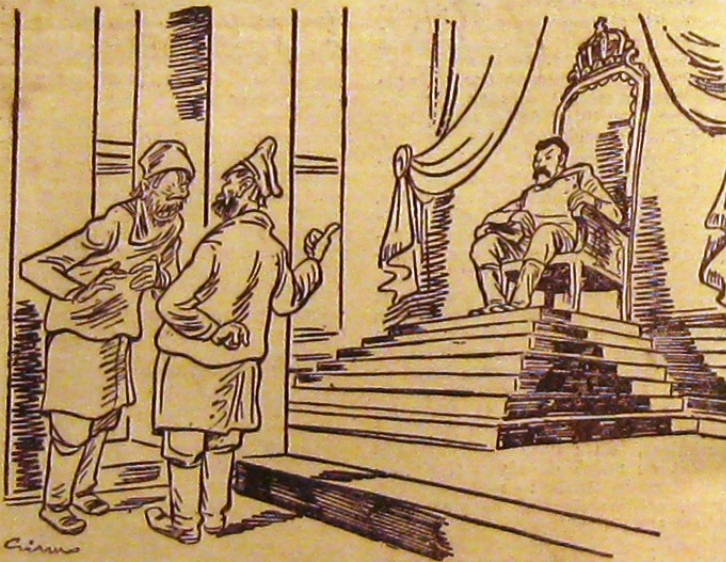

Frontul popular frances

(Merlo)

RUSIA 1937

(Stalin a prezidat congresul sovietic stând pe tronul Țarului).

— Dar n'a fost suprimat Țarul?
— Țarul, da, dar nu și tronul lui!

(Merlo)

SCHIMB LA BARCELONA

— Tovarășe rus, dar avionul acesta n'are decât o aripă!
— Ce vrei mai mult? Statuia voastră nu are numai o singură mână?!
(420)

Don Quichotte și morile de vânt

(420)